

Prva kranjska svinjerejska družba z o.o. v Lukovici

Raziskovanja starih listin o slovenski praščereji v Arhivu Slovenije so opozorila na družbo »Prva kranjska svinjerejska družba z o. o. v Lukovici«. V Amtsblatt zur Laibacher Zeitung (1912) so podatki o njeni registraciji:

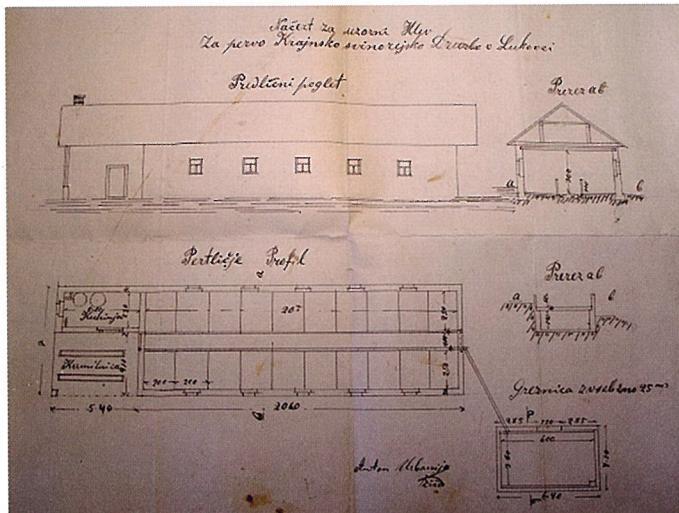
(2656)	Firm. 681/12 Rg C I 19/I	Družba traja neodpovedljivo do 31. decembra 1922. Pred tem časom se sme družba razdržiti le vsled sodelovanega sklepa vseh družabnikov.
Vpis v trgovski register oddelek C.	Vpisalo se je v trgovski register, oddelek C:	Poslovodjem sta imenovana: Franc Capuder, posestnik v Praprečah št. 5, in Jožef Poznič, posestnik v Gradišču št. 16, ki smeta le skupno zastopati družbo in skupno podpisavati za družbo.
Prvakranjska svinjerejska družba	z omejeno zavezo.	Le v slučaju, da bi izvolili družabnika na občnem zboru prokurista, le v tem slučaju sme podpisati listine za družbo in sme družbo zastopati mesto enega izmed poslovodij, izvoljen prokurist.
Sedež je v Lukovici.	Ustanovila se je z družabno podobo od 1. februarja 1912, oprav. štev. 332.	C. kr. deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 12. junija 1912.
Delokrog je, izrejati pravične za plemne, pitanje in klanje in jih spraviti ugodno v denar.	Glavnica znaša 30.000 K in je popolnoma vplačana.	

Amtsblatt zur Laibacher Zeitung Nr. 142, Ljubljana 24. junij 1912

V listinah piše, da je družbo ustanovilo šest kmetovalcev po določilih zakona o družbah z omejeno zavezo in vsak od njih je dal vložek 5.000 kron. Celotno vsoto in dodatno še 15.000 kron so porabili za nakup dveh skupaj ležečih kmetij, za potrebine melioracije, adaptacije zgradb, ograje, vodovod in drugega. Za pokritje dodatnih stroškov so zaprosili za dejelno podporo. Ravnatelj kranjske kmetijske družbe Gustav Pirc in živinorejski nadzornik inž. Rataj sta po naročilu kranjskega deželnega odbora obiskala družbo in napisala obsežno strokovno poročilo. V svinjaku je družba na dan ogleda (15. februar 1913) imela 29 plemenskih svinj in dobrega plemenskega merjasca »požlahtnjene dolgovuhate nemške deželanske pasme.« Svinje so bile »od domače pasme, kakršna je v kamniškem okraju doma, vendar pa vse kažejo znake vmešane žlahtnejše krvi.« Družba je imela naslednje načrte:

1. vzrejati in širiti plemenske živali »kamniškega prašiča«,
  2. vzugajati za prodaj dobre plemenske prašiče kamniške domače prašičje pasme,
  3. ustanoviti pitališče za prašiče, ki se ne prodajo kot plemenski prašiči.

Poročilo sta zaključila z nasveti glede nudjenja strokovne pomoči, ob sedanjem obsegu reje ugotoviti gospodarnost in ustanoviti živinorejsko zadrugo ter s podporo za dodelitev državne podpore, ki jo je družba tudi prejela. Med dokumenti je tudi načrt za svinjak, ki je prikazan v nadaljevanju.

Načrt svinjaka za prvo kranjsko svinjerejsko družbo v Lukovici – 1913 (SI AS 533, P12 – prašičereja)

V dokumentu »Poročilo o prvi kranjski svinjerejski družbi z o.z. v Lukovici« je opisan »kamniški prašičji rod. Tega ni mogoče še imenovati kot samostojna in konstantna pasma. Podlaga kamniškemu prašiču je lisasta planinska prašičja pasma, ki je toliko od kranjske, kolikor od štajerske strani pomešana precej močno s tujimi pasmami, zlasti z veliko belo angleško pasmo. To je domača deželanska pasma z lastnostmi, ki so prav vrle za naše razmere. Te živali so namreč trdne, skromne, se zadovoljijo s slabo oskrbo in krmo ter so navzlic temu rastne in se lahko dado opitati.«

Kranjski deželni odbor je za ureditev dolinskega pašnika za mlado živilo na posestvu svinjarskejske družbe, kot je svetovano v strokovnem poročilu, družbi odobril pomoč v višini 10.000 kron.

Litar. 405.

Uradno poslanje

Odpisani odbor potrjuje, da je v
zmisu odloka določnega odборa Kranjskega
stoga z dne 13. marca, dater. 4162., pris.
jel iz določne blagajnice v Ljubljani
Kč 10.000 - / deset tisoč Kron / kot pris.
njem. Prvi Kranjski vojvodinski skupštini
v Ljubljani na račun državne in določne
podporne, ki jih je prisotnosti ne za me-
diter dolinatkega paničnika.

GLAVNI ODEBOR
C. KR. KMETIŠKE DOLINE KRAJSKE
V LJUEĽJANI.

Uradno potrdilo (SI AS 533, P12 – prašičereja)

V serijskih in drugih publikacijah so o družbi naslednji podatki:

1. Oglas:

**Prva kranjska svinjerejska
družba v Lučovici**

naznanja, da bo imela v kratkem oddati
večje število lepih 570

plemenskih prascev

domače in nemške (Hešove) pasme, ki so
utrjeni proti raznim boleznim, ker se svinje
skoraj celo leto zunaj pasejo, surovo kr-
mijo in redno cepijo proti rdečici.

Domoljub, 28(1915)11, str. 174 in št. 17, str. 269

Krompir, peso, korenje, repo,
pleve in želod

Plemenski prasci

se prodajo pri Svinjerejski družbi
Ljubljana, Dunajska cesta 29. 2320

K U P U J I J E

Prva kranjska svinjerejska družba
Ljubljana, Dunajska cesta št. 29.

Domoljub, 29(1916)40, str. 531 in štev. 42, str. 556 in štev. 43, str. 568

20 prascev

prodaja takoj Svinjerejska družba
v Ljubljani, Dunajska cesta 29.

Slovenec, 44(1916)218, str. 8 in štev. 219, str. 6

HLEVSKI
PREZRAČEVALNI VENTILATORJI

**AKCIJSKA
PONUDBA**

- 5%

PREDSEZONSKI POPUST
velja do 31.3.2012

Zahujte BREZPLAČNI KATALOG ProFarm 2011

ProFarm
KOŠENINA D.O.O.

WWW.PROFARM.SI

Spodnja Senica 9
1215 Medvode
Tel. 01/3618-303
GSM. 040/21-33-55

MODRA ŠTEVILKA
((• 080 73 74))

2. Uradni zaznamki o dopolnitvah registracije:

1966 Firm. 518 in 530
Rg C I 19/16, 17

Premembe pri že vpisani
firmi.

V registru se je vpisala dne 18. ju-
lij 1917 pri firmi:
besedilo:

Prva kranjska svinjerejska
družba z omejeno zavezo,
sedež: Lučovica,
naslednja prememba:

Izbrišeta se poslovodji Franc
Capuder in Josip Poznič in
vpše kot poslovodja Julijan
Pahor, uradnik v Ljubljani, Kongresni
trg št. 7.

Prememba družabne po-
gode b z dne 1. februarja 1912 gledé
s. 8., odstavka 2., v sled sklepa občnega
zborna z dne 17. maja 1917.

Pravico zastopanja in pod-
pisovanja odstajal imata dva poslo-
vodji, vsak samostojno na ta način,
da podpisujeta pod natisnjeno ali
napisano besedilo firme svoji imeni.

C. kr. deželno kot trgovsko sodišče
v Ljubljani, odd. III, dne 18. julija
1917.

2754 Firm. 735, Rg C I 19/18

Premembe pri že vpisani
družbi z omejeno zavezo.

V registru C se je vpisala dne
5. oktobra 1917 pri firmi:
besedilo:

Prva kranjska svinjerejska
družba z omejeno zavezo
s sedežem v Lučovici,

naslednja prememba, sklenjena slo-
vom osvedočbe notarskega zapisnika
z dne 15. septembra 1917, opravljen
št. 3326:

1.) sedež družbe je odslej Ljub-
ljana;

2.) družba ima odslej le enega
poslovodjo, ki zastopa družbo in pod
pisuje listine za družbo samostojno

C. kr. deželno kot trgovsko sodišče
v Ljubljani, odd. III, dne 5. oktobra
1917.

Laibacher Zeitung,
136(1917)235, str. 1482

Laibacher Zeitung,
136(1917)172, str. 1099

1804 **Razglas.**

Vpisala se je dne 19. julija 1919.:

I. V trgovinskem registru pri firmi:

Firma 890, Rg. C I 19/25.

a) Prva kranjska svinjerejska družba
z omejeno zavezo,
s sedežem v Ljubljani in nastopna izprememba:

Izbrisal se je poslovodja Julijan Pahor, kot
poslovodkinja pa se je vpisala Marija Jerin, bla-
gajničarka „Gospodarske zveze v Ljubljani“.

Firma 944, Rg. A II 40/3.

Uradni list, 1(1919)128, str. 457

Slovenec (1929) poroča:

**Likvidacija. Prva kranjska svinjerejska družba
z o.z. v Ljubljani.**

Slovenec, 57(1929)94a, str. 5

Prva kranjska svinjerejska družba je obstajala 17 let. Najprej je bil njen sedež v Lukovici in od leta 1916 (uradno od leta 1919) dalje v Ljubljani. Podatkov o prireji, gospodarnosti in o reji sami ni na voljo. V Sloveniji sta znana iz tega časa še dva podobna primera organizirane prireje prašičev: pitališče v Št. Lovrencu na Dolenjskem (Oblak, 1927) in pitališče v Krminu na Goriškem (1925).

VIRI

Likvidacija. 57(1929)94a, str. 5, Slovenec

*Listine »Prva kranjska svinjerejska družba z o.z. v Lukovici«. Ljubljana
1913, 10 strani. (SI AS 533, P12 – prašičereja)*

Oblak, Anton. Naša prašičja reja. Ljubljana 1927, 78 strani

Prašičja velereja v Krminu. 4(1925)11, 217, Gospodarski list

*Vpis v trgovski register »Prva kranjska svinjerejska družba«. Amtsblatt
zur Laibacher Zeitung Nr. 142. Ljubljana 24. junij 1912, str. 1386*

*Prof. dr. Andrej Šalehar, zasluzni profesor
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehni-
ko, 1230 Domžale*